

ביאור סוגי' בפרשה

מהרב אברהם גוטל ר"י דביר הקדש מ.ע.

במראות הצובאות

א. במאמר המוסגר אזכיר בראשית דברי בערגה את מורי הגאון ר' יעקב רבינוביץ תאומים צוק"ל שלא הי' מוותר על הזדמנויות להראות את חוסר ההבנה הבסיסי של 'מחולל השפה העברית'. ומסתמא שהי' מעיר על המילה 'כיור' בלשון העברית שהמכוון בו לכלי הקיבול אשר מיועד לקבלת מי הרחיצה ו/או הנטילה וכדו', שממש אינו נכון שהרי בפרשת ציווי עשיית הכיור ריש פרשת כי תשא מבואר להדיא שמדובר בכלי המחזיק מים שרחצו ממנו וברשי: כמין דוד ובו דדים המריקים בפיהם מים...

ואף ומסתברא שהי' אף כלי שקיבל את מי הרחיצה - לכה"פ בבית עולמים שהיו בו ריבוי כהנים המשמשים כא' עד שעשו בו י"ב דדים שיוכלו י"ב כהנים לרחוץ כא' יומא ג'י' דאין מסתבר שכל כהן שירחץ מי רחיצתו ישארו על רצפת העזרה דהמתבונן מבין שזה ל"ש, ולכן מסתברא שמי רחיצה אלו היו מתרכזים בכלי וממנו בדרך כל שהיא היו מתנקזים לאמה, [ואולי המים ה'משומשים' היו חוזרים ונופלים לבור שלשם הי' ה"מוכני" מוריד את הכיור - שלא יפסלו המים בלינה - וא"כ א"צ לכלי הקבלה כלל]. אך גם את"ל שהי' לכיור חלק המיועד לקבלת מי הרחיצה חלק זה בכיור וודאי שאינו עיקר ודו"ק.

ב. בפרשתן יש בשביעי פרשה סתומה של פסוק א' ובה מופיע עשיית הכיור וכנו וכתוב שם שהם נעשו במראות הצובאות אשר צבאו פתח אהל מועד.

יש להעיר על פרשה עמומה זו כמה הערות :

א. דהנה בשונה משאר הכלים שיש להם בציווי בפרשת תרומה תכנית מדויקת של מידות אורך ורוחב ונשנית פרשה זו עם מידות האורך והרוחב גם בעשייתם בפרשתן אך בכיור לא נאמר בו לא מידת אורך ולא רוחב וזאת לא בעשייה בפרשתן וגם לא בציווי בפרשת תרומה. אמנם גם במנורה לא ניתנו שיעורים אך שם בלא"ה מרע"ה נזקק שיראוהו באצבע שנא': 'זזה מעשה המנורה' ריש בהעלותך, וברשי" שם לפי שנתקשה הראה לו באצבע, ולאח"מ כשעדיין נתקשה זרק לאור ונעשתה לבד רשי" תרומה שלישי ד"ה תיעשה המנורה, לכך לא ניתן בה שיעור כי בלא"ה אין לשיעורין נפק"מ ועיין בזה אך על הכיור קשה.

ב. במראות הצובאות ומה הן המראות הצובאות פרשי" שהכוונה למראות שע"י נולדו במצרים צבאות עם ישראל אך 'אשר צבאו' לא מבואר מי צבא ומדוע ולפום ריהטא נראה שהמראות עצמן צבאו וזה וודאי לא יתכן א"כ מה פשר דבר.

ג. הרי בפרשת פקודי עשו 'ספירת מלאי' ומפורש מה עשו בכל דבר ולא מוזכר שם לפני שני שעשו עם הנחושת את הכיור וכנו. ורשי" מביא כאן בשם התנחומה שם למדת שלא הי' הכיור מנחושת התנופה ודבר זה צ"ב מדוע השתנה כלי זה שלא הי' מהנדבה הכללית.

ד. הנה נתתי ליבי שבאונקלוס תירגם את המילים 'המראות הצובאות אשר צבאו' במחזין נשיא דאתין לצלאה כלו' שהנשים באו להתפלל פתח אהל מועד. ולכאורה הוא פלא היכן מצא האונקלוס דבר זה שהן התפללו.

ובנתינה לגר לרבו של החת"ס ר' נתן אדלר זיע"א ראיתי שבתחילה דן שהתרגום למילה צובאות הוא נשיא כלו' מראות זה מחזין וצובאות זה נשיא אך הוא דוחה זאת ע"פ פסוק בשמואל א' ב' כ"ב שכ' שם 'הנשים הצובאות' לכן חייבים לומר ש'מחזין נשיא' הוא התרגום למילה 'מראות' כלו' מראות של נשים וא"כ במילים הצובאות אשר צבאו מונח הסוד. השאלה איך והיכן.

ה. הנה התיב"ע מוסיף עוד שכשהנשים היו באות להתפלל היו מביאים קורבנותיהם לטהרתן ואז היו משתחוות ומודות וחוזרות לבעליהן היו יולדות בנים צדיקים. וחייבים לומר שהיב"ע ביאר ע"ש העתיד כלו' עשו את הכיור במראות הנשים שלאחר שיבנה המשכן יבואו עם קרבנותיהן וכו' דהא גמר הכנת המשכן וכליו היתה בחנוכה אך המשכן נבנה רק בניסן... וא"כ ל"ש לבא להקריב קרבן כשעדיין לא נבנה המשכן ואיך הם באו להקריב קרבנות בזמן שנדבו את המראות רק קשה גם לת"א וגם ליב"ע דלכאורה לא כ"כ קשור תחילת הפסוק לסופו הרי נשים יכלו להביא קרבנות טהרה ולהתפלל גם בלי שנדבו את המראות. וצ"ב.

ג. הנה האב"ע מברך פי' מדהים דהנה דרך הנשים בכל העולם להשתמש במראה ובלשונו הק' 'כי משפט כל הנשים להתיפות להראות פניהם כל בוקר במראות לתקן הפארות שעל ראשיהן' והנה היו בישראל נשים עובדות ה' שסרו מתאוות העולם ונתנו מראותיהן נדבה כי אין להם צורך עוד להתיפות! רק באות יום יום אל פתח אהל מועד להתפלל ולשמע המצוות! ומה שכתוב 'אשר צבאו' כי היו רבות!!! וממשיך האב"ע שלכן לא נאמר את שיעורו של הכיור כי הוא נעשה בכל המראות הללו שהביאום. פי' דאיך יתכן שלא לקבל כזו מס"נ לנדבת המשכן.

הנה הרמב"ן מוסיף על דבריו הנשגבים דהנה בכל נדבת המשכן קיבלו נדבה מהנשים והיו שם תכשיטים מאוסים כ'כומז' שפרש"י לעיל שני בשם רבותינו שהוא נוטריקון 'כאן מקום זימה' ובכ"ז קיבלום כי הם התבטלו ברוב שאר נדבת המשכן אבל לעשות כלי שכל כולו עשוי מתכשיט העשוי ליצה"ר לא הי' משה בחר בכך עד שנאמר לו כן מפי הגבורה. ולאמור בדברי האב"ע זה כאמור מאוד מובן דהא מראות אלו ניתנו תוך מס"נ גדולה.

ומוסיף הרמב"ן אולי עשו את הכיור דווקא מנדבת הנשים ודווקא מהמראות היות ובו עשוין להשקות סוטה מובא זאת כבר ברש"י ממלא הכוונה מראש היתה גם עבור זה להתיר אישה לבעלה וממלא נתנו בשמחה. ומוסיף דכשראה משה שנשים מביאות נחושת משובחת יחדו לכלי זה ושהנשים הבינו שזה מה שקורה אז 'חבר הביא חבר' ולכן 'צבאו' שנאספו ובאו צבאות צבאות לתת מראותיהן.

ממשיך הרמב"ן לבאר דמה ש'צבאו פתח אהל' מועד אין הכוונה למשכן שהרי עוד לא נבנה אלא לאהל שקרא לו משה 'אהל מועד' שנטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה בסוף פ' העגל, כ"ת לפני שלישי. ומוסיף שגם מה שפי' האונקלוס ש'צבאו' הכוונה התפללו הוא כפי שפי' האב"ע שמסרו את המראות תוך מס"נ. ויש להוסיף שראיתי כתוב בשם הגאון ראב"ד העה"ח ר"מ שטרנבוך שליט"א כשנותן צדקה לעני יכול באותו זמן להתפלל ותפילתו מתקבלת בזכות המצוה אז ק"ו ב"ב של ק"ו כשמוסרים נפש בצורה כזו, כל יום מתחדשת אותה הזכות של מסירות נפשם ולכן זו עת רצון להתפלל. לכן חזרו למקום ששם מסרו נפשם בנדבת המראות בכדי להתפלל דווקא שם.

ד. והנה הכלי יקר מסביר דב' טעמים לעשיית הכיור ממראות הנשים א. כיון שמיועד גם להשקיית סוטה היו הנשים מסייעות בעשיית הכיור להודיע שהן בחזקת כשרות ורוצים בבדיקה ולכן נדבו דווקא נחושת שנא' ומצח אישה זונה הי' לך וכתוב ומצחך נחושה וכיון שאין קטגור נעשה סגור לכן נתנו נחושת דווקא להראות שאין מצחם נחושה. ב. המראות הם כמים כמו שבמים אפשר לראות פנים בפנים כך במראה וכשם שהמראה מראה אם היא יפה או כעורה כך מי הכיור מראה אם היא זנתה או כשרה ויפה במעשיה.

ממשיך הכל"י דהנה במצרים עבדו בפרך שממעט פרי' ורבי' וא"כ ודאי ש'מן המצרים התעברו' לכן הביאו את אותן המראות שע"י העמידו אותן הצבאות ועם אותם המראות יעשו את הכיור לומר בחננו בכיור לבדוקנו כסוטות כי טהורות אנחנו.

ומה שכ' הצבאות אשר צבאו פתח אהל מועד מפרש הכל"י כביכול אותן הצבאות שהעמידו צבאו פתח אהל מועד ר"ל בפתח האהל של עצמם שהרי 'הנה באהל' הוא סמל הצניעות ו'מועד' המכוון בזה ששם נועדו עם בעליהן שכל היום היו בשדה בעבודת הפרך ונועדו שם באהל יחדיו לכאורה רש"י להדיא לא פי' כך דכתב דהמראות הביאו לתחת התפוח עוררתך, ויש לדחות שאף והתעוררו תחת התפוח למעשה נזקקו להן בבייתם וצ"ב אם בפסוק גופא ניתן לומר זאת וצ"ב. וכל פתח אהל מועד היות ובזונה נא' ותשב בפתח עיניים אז בצניעות כתב כנגדו פתח אהל מועד.

ה. לפ' שקלים.

זה יתנו ופרש"י הראה לו מטבע של אש. ומדוע מטבע דווקא 'של אש' ראיתי ב' פי' נחמדים.

א. מהאש לא נחסר כלום כשמוציא ממנו אש מאש לרמז שלא מפסידים כלום מהצדקה.

ב. כשם שהאש גם מועילה כששתמש בה לבישול חימום וכד' ומזיקה כששורפת ומכלה,

גם הממון יכול להיות לרעה ולטובה גדולה השאלה למה ואיך נשתמש בו...